

WÄLDER JÓZSEF



1862. március 13-án született Nagybecskereken Wälder József, Sopron híres tisztii főmérnöke, akinek a nevéhez fűződik a város szabályozási tervének elkészítése, melynek hatása a mai napig érezhető a város szerkezetében.

Édesapja Wälder János asztalosmester, édesanyja Haunswickl Mária volt. Nagybátyja Wälder Gyula építész. Wälder József a megteremtője a magyar építészettörténetben Wälder-barokként emlegetett stílusnak. Főiskolai tanulmányait Európa egyik legrangosabb műszaki főiskoláján, Zürichben végezte, diplomatervét csatornázási témából írta. 1885-ben kötött házasságot Schüster Máriával, három lányuk született. 1886-ban Sopron város szolgálatába lépett és városi főmérökként nagy szakértelemmel szolgálta annak fejlesztését egészen élete végéig. Élete legnagyobb munkáját 1905-ben készítette. Városrendezési tervet alkotott, mely nyolc kerületre osztotta a várost és minden kerülethez optimális beépítési övezetet és megfelelő központot javasolt (templommal, iskolával, óvodával és egészségügyi ellátással.) Alighanem ez volt az első egységes városszabályozási terv hazánkban. A városi úthálózat, a kerületi beosztás és a beépítési övezetek helyes megválasztása évtizedekig meghatározták a város fejlődését. Sopron arculatán ez máig is megmutatkozik, főleg a családi házas övezetekben, például az Alsólőverekben. A szabályozási tervet a fővárosi szakvélemény is mintaszerűnek minősítette. A Deák tér délkeleti végébe tervezte az új színházat, a központi pályaudvar töltésre emelését gondolta el, tizenhat közúti aluljáróval. A város nagy részét családi házak alkották volna. Számos újépítés és építkezési munka fűződik a nevéhez. Az ő hivatalvezetői ideje alatt létesült a katonai reáliskola (a mai egyetem), megépült a városháza és elkezdődött a kórház építése. Életművének vitatott pontja a városháza épülete és a Mátyás király utca áttörése, amikért utólag nem hibáztatható. 1895-ben az eklektikus stílusú városháza korszerű, nagy tettnek számított. A Mátyás király utca áttörésekor a reneszánsznál fiatalabb évszázadok alkotásait

még nem tekintette a műemlékvédelem megóvandónak. Teret engedett az akkor jelentkező szecessziós törekvéseknek, így Medgyaszay István "magyaros-népies" stílusban varázsolhatta újjá a színház épületét. Az Erzsébet kórház is szecessziós emléket őriz. Terveinek teljeskörű megvalósulását a két világháború okozta általános elszegényedés gátolta meg. Építőmérnöki és építő munkái mellett a Magyar Mérnök- és Építész Egyesület Soproni Osztályának elnöki tisztét is betöltötte.

Wälder József 1913. karácsonyán, december 26-án hunyt el Sopronban. A Soproni Városszépítő Egyesület a Városháza falán, ahol Wälder József közel három évtizedig dolgozott a városért, 1998-ban emléktáblát állított, melyet Szabadosné Egyed Emma szobrászművész készített.

Irodalom:

Sarkady Sándor (szerk.): Aranykönyv 2000. Sopron: Quint, 1999. p. 104.

Güntner Péter: Wälder József soproni főmérnök /1862-1913/ életútja és tárgyi világa In: Soproni Szemle 54. évf. 2. sz. (2000). p. 137-145.

Kubinszky Mihály: Sopron építésze a 20. században In: Soproni Szemle 55. évf. 2. sz. (2001). p. 115-148.

Internet:

Wälder József emlékére. CyberPress Sopron közéleti magazin weboldala.

Hozzáférés módja: <http://cyberpress.sopron.hu/article.php?id=353> Letöltés ideje: 2017. 02. 17.